

opportune, quum animaduertis id neutiquam membranā esse, sed potius lienis suo nigricante sanguine admodum turgidi substantiam: & non toti uteri superficiei adnasci, sed duntaxat tantae superficiei uteri parti, quanta est ipsius inuolucri exterior superficiei. Secundum foetus inuolucrum à sarciminis imagine admodum eleganter à ueteribus est appellatum, qui id secus ac Galenus uerè cognouerunt. Quum enim inter dissecandum extimum inuolucrum ab utero diuulsum est, atque & nigricans subuicidus sanguis ab illo profluxit, nulloque alio foetus inuolucro effracto, foetus ab utero eximitur, is unā cum suis inuolucris sarciminis alicuius, nō quidē oblongi, & quod ex tenuibus formatur intestinis, sed breuis, & ex crassioribus intestinis formati, supra & infra consuti, non autem laqueo tantum intercepti, imaginem exprimit, secundum enim inuolucrum intestino respondet: foetus autem, & omnia quae id inuolucrum amplectitur, intestino infartorum rationem obtinent. Est enim secundum hoc inuolucrum exacta membrana, uenulis quibusdam & arterijs intertextis, ad eum ferè modum, quo adherens alba uel oculi tunica illis donatur. Externa ipsius superficiei tanta amplitudine, quantum est extimum foetus inuolucrum, pertinacissimè illi connascitur, & uenulas suas arteriolasque ab extimo foetus inuolucro assumit: nullum enim uas immediatè ab utero in hanc membranā pertingit, etiam si externa ipsius superficiei reliqua (quae scilicet extimo non connascitur inuolucro) uterum contingat, sed non connascitur. Nulli enim secundum hoc inuolucrum utero, nisi extimi inuolucri interuentu necitur. Interior huius superficiei ad amussim laeuis est & humecta, neque alteri prorsus parti connascitur, nisi puncto quodam (ut ita dicam) intimo seu tertio foetus inuolucro: atque is connexus, umbilici uasorum ab extimo inuolucro per secundum & tertium ad umbilicum tendentium sit interuentu. In reliqua enim amplitudine secundum hoc inuolucrum tertio nusquam adnascitur, & inter secundum hoc & tertium inuolucrum foetus urina colligitur. A suprema enim foetus uesicae fundi regione meatus quidam per umbilicum in cavitatem pertinet, quae inter secundum & tertium consistit inuolucrum, atque is meatus foetus urinam in illam amplitudinem deferat, ob hoc hinc appellatus, & mira industria in hoc à Natura formatus, ne foetus urinam per uesicae ceruicem reddens, illam corpori suo proximam tantisper dum nasceretur asseruaret, & eius acrimonia mordacitateque molis illa ac tenerula cutis erodatur ulceretur uel: sed ut urina procul à foetus cute eius urinarij meatu beneficio, inter secundum inuolucrum & tertium deduceretur, & ut mox de foetus sudore quoque dicam, partus promptitudinem dum paulo ante egredientem foetum profluit, & utri ceruicem humectando emollit ampliatque, plurimum iuuat. Galenus secundum inuolucrum quo ipse urinam contineri scribit, toto foetui non obduci attestatur, sed duntaxat clunibus, & extremis partibus, quae in re tuum ipsius requiro iudicium: & hortor pariter, ut quum foetus, si non humanum, saltem canis secas, ut mox atque extimum mihi appellatum foetus inuolucrum ab utero distrahatis, foetumque ipsius reliqua inuolucra manu contines, ut foetum erigas, ac urinam deorsum uersus pedum regionem colligi intuearis, ac dein capite illum rursum declines, & animaduertas mox urinam uersus capitis regionem asseruari, illudque membraneum inuolucrum quod ego descripsi, & utero undique (nisi ubi extimum inuolucrum obstat) dixi esse proximum, urinam continere, & neutiquam xxi. esse, quum nullas prorsus possideat uenas & arterias, ab ijs quae ipsi nutritionis gratia, ut & ceteris membranarum offeruntur, & haec neutiquam ab utero immediatè procedunt, sed ab illis quae crasso illo & lieno foetus inuolucro implicantur. Si enim haec sedulo expendis, haec quae mea cum Galeni placitis ad sectionem contuleris, promptissimè iudicabis, quàm reliqua Galeni de Foetuum formatione & seminis natura constare possit sententia. Tertium foetus inuolucrum forma prorsus secundo respondet, sed minus est amplum, & longè tenuius: tenuissima enim (unde & xvi. dicitur) membrana est, alba quemadmodum & secundum inuolucrum, & uenulis pariter ac arterijs implicita, foetui proximè & undecunque obducta. Huius exterior superficiei prorsus laeuis & humecta est, neque ulli penitus parti adnascitur, nisi uenarum arteriarumque umbilicum petentium interuentu. haec enim quum ab extimo inuolucro per secundum & tertium umbilicum adeunt, secundum inuolucrum primo committunt. Interior quoque tertij inuolucri superficiei laeuis quoque & humecta est, foetui nusquam nisi ad umbilicum, uasorum umbilici beneficio nexum. Inter hoc autem & foetus cutem sudor copiosus continetur, qui foetus est recrementum, ac ante partum non minus quàm foetus urina profluens ceruicem uteri irrigando, foetui faciliorem exitum parat. dein de foetus cuti subflaua quaedam & luto obducitur substantia, eius concoctionis (uti arbitramur) recrementum, quod in singularum partium enutritione fieri putamus. Venae & arteriae hoc inuolucrum implicant ab umbilici uasibus, quum illud permeant, principium mutuantur: quae & si sint longè gracillimae ac tenues, tamen

Secundum me
dum ue foetus
inuolucrum.

Tertium foetus
inuolucrum.

men inter dissecandum promptè occurrunt, quod haec membrana praeter ceteris corporis membranis & tenuissima sit, & omnis prorsus adipis expertis. Vnde etiam ipsa post partum apud quasdam nationes non ineleganter exsiccata uesicae modo seruatur, atque uulgo apud nostrates in masculis galea, in foeminis uitta, apud Italos uerò indusium fuisse persuasum habent: in hoc errantes, quod omnibus pueris hanc membranam communem haud esse arbitrantur. Quod obstetricum inscitia fieri uideo, quae interdum, & ut plurimum tertium inuolucrum simul cum secundo à foetu abstrahunt, tunc illam suam camiliam non obseruant. Aliquando uerò quum extimum inuolucrum utero adhuc in partu pertinacius adheret, ipse quae secus antea prodit, tunc intimum ipsius inuolucrum capiti ipsius aut cruri, aut manui obducum absque secundo inuolucro prodit: id quae tunc mulieres religiosè, & magna superstitio ne asseruant, neque ab his modò, uerum & ab occultis philosophis summo opere expetitur. Quum interim pariter & intimum & secundum possent semper matres aequè puerorū nomine (uti charissimam meam matrem fecisse uideo) reponere, si extimum inuolucrum, aut lienosam illam substantiam à secundo inuolucro deradi mox curarent, & ablutas postmodum membranas sceno leuiter opplerent, uesicarum quae modo exsiccarent. Putauerim enim elegantius fore, si grandiam puero mater illius offerret inuolucra, quàm quod ea simul cum foetus urina, & sudore, & qui profluit tunc atro sanguine in cloacas reijci, aut in terram fodi curant. Quum ceteris uiuiparis animalibus ferè sit innatum, ut simul omnia quae foetum inuoluunt, deuorent, ac deglutiant, id quod in parturientibus canibus non iniucundè aliquando obseruauit. Porro quae uenarum & arteriarum in umbilicum pertinentium sit series, in tertio libro qui uenis & arterijs dedicatur, exequutus sum, quum uenam dicerem in iecur ferri, à qua priusquam in iecur absumitur, in canibus ramus in mesenterij centrum pertingit: arterias autem secundum uesicae fundi latera deorsum proropere, atque in humiliores ramos arteriae magnae inferi, quos diffundit post magnam supra sacri ossis initium diuisionem. Quoniam pacto autem haec omnia ad amussim dissectione indagaturus sis, ubi mamillarum sermonem absolueris, ordinatim subiungam.

DE MAMILLIS. CAPVT XVIII.

MAMILLARVM fabricam non aliter delineare licuit, quàm in dextro latere uigesima quinta figura eam exprimere conati fuimus.

Non citi
niter inter
A, B, C, D
et 14. fig.

13. muscul.
tab. 5.

MAMILLAE etiam si peritonæo nulla ex parte amplexentur, quum tamen foetum ubi is in lucem prodijt, alant, atque in organorum generationi subseruiuntium numerum recensenda sint, hoc quoque loco ipsarum fabricam opportune prosequemur. Mamillarum itaque situs nulli non conspicuus est: super pectus enim ad ossis pectoris latera locantur, pariter inferiori brachium pectori admoventis musculi superstratae. Verum ut figura admodum uariant, sic quoque parem non semper sedem occupant. Ampliores enim mamillae latiori firmantur basi, propendulae uerò ac flaccidae à naturali loco declinant: & quibusdam mulieribus uicini ad pectoris medium inuicem accedunt, quibusdam autem (quod & pulcherrimum ducitur) inuicem recedunt, thoracisque lateribus magis appropinquant. Forma illis penè propria, semiglobum refert: quippe exterius rotunda, gibbaeque sunt, papillae (quae Graecis θηλῆν appellatur) instar processus obtinentes: intus uerò seu posterius, quae pectus spectant, leuiter admodum sinuantur, secundum pectoris gibbum planè & amplae basi commissae. Mamillarum moles quum à brachium pectori adducente musculo abscedit, quae illae potissimum dependent, ampliores quàm in medio ductu euadunt, ut plerisque foeminis simul in basi, & in ipsarum extremitate ampliores ob concidentem ipsarum substantiam uisuntur. Porro substantia qua constant glandulosa est, multo adipe abundans, & uenis paucisque admodum arterijs & nervis intertexta. Nervi quidem semper iidem in mamillas pertingunt, ac sibi perpetuo similes sunt: uenae autem & arteriae crassitiae & contento humore admodum pro mamillarum mole, & quo tunc funguntur munere differunt. In glandularum forma, substantia, multitudine & situ multo maior singulis temporibus est differentia. Viris namque multis nullae ac perquam paucissimae eademque aridae sunt glandulae, uti etiam admodum puellis. Alijs autem frequentes extuberantesque adfunt, duritiae, & mollitiae, ac forma uariantes. Iuuenulae enim quibus iam mamillae in molem attolluntur, generationis aptae sunt, harum glandularum obtinent copiam, sed inuicem compactarum & durarum, nulloque lacteo humore

Mamillarum
situs.

Forma.

Substantia.